

РЕШЕНИЕ

№ 245

гр. София, 23.02.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на петнадесети февруари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ася Събева

Членове: Елена Тахчиева
Кристина Филипова

при участието на секретаря Павлина Ив. Христова
като разгледа докладваното от Кристина Филипова Въззивно гражданско дело № 20211000502995 по описа за 2021 година

С решение № 264583 от 09.07.2021 г. по гр. д. № 11080/2020 г., осъжда Прокуратурата на РБ да заплати на Д. П. П. сумата 2 000 лв. като обезщетение за неимуществени вреди, на основание чл. 2 от ЗОДОВ, ведно със законната лихва върху тази сума от 10.10.2019 г. до цялостното изплащане, като ОТХВЪРЛЯ иска за сумата над 2 000 лв. до пълния размер от 26 000 лв.

Срещу решението в отхвърлителната част е постъпила въззивна жалба от ищеца Д. П. П., като се сочи, че съдът е нарушил чл. 52 ЗЗД, доколкото е присъдил обезщетение в занижен размер. Твърди, че не са обсъдени надлежно събраните доказателства, както и че съдът е допуснал нарушение, тъй като е следвало да постанови разпит на втория поискат от ищеца свидетел. Претендира същият да бъде допуснат. Подчертава, че се касае до обвинение по чл. 196а НК, с предвидено наказание от 10 до 20 г. лишаване от свобода, процесът е продължил в периода 18.06.2013 г. до 10.10.2019 г., извършвани са многобройни следствени действия с лично участие на ищеца, прокуратурата е протестирала оправдателната присъда. Сочи, че трябва да бъдат взети предвид възрастта на ищеца, отражението на преследването върху неговата работа, отношението към него. Намира, че другите наказателни

производства срещу П. не следва да налагат извода, че от конкретното наказателно преследване той не търпи вреди. Последните следва да се обезщетят реално, а не символично и поради това претендира допълнително присъждане на сумата от 24 000 лв., както и адвокатско възнаграждение по чл. 38 ЗА.

Ответникът Прокуратурата на РБ не е депозирал писмен отговор.

Въззивните жалби са подадени в срок, срещу валидно и допустимо съдебно решение, преценено като такова в съответствие с чл. 269 ГПК.

Софийски апелативен съд при преценка на доводите на страните и доказателствата по делото намира следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 ЗОДОВ

Ищецът Д. П. П. твърди, че срещу него започнало наказателно преследване, което продължило в периода от 18.06.2013 г. до 10.10.2019 г., когато влязла в сила оправдателната присъда, постановена от СГС на 16.09.2015 г. по НОХД № 1674/2014 г. За времето от 18.06.2013 г. до 18.02.2014 г. бил задържан под стража. Ищецът твърди, че претърпял неимуществени вреди – притеснил се, не можел да спи, срамувал се, страхувал се от осъждане, отношението на околните към него се променило, жената с която имал дете го напуснала. Счита, че ответникът следва да обезщети вредите със сумата от 26 000 лв. ведно със законната лихва.

Ответникът Прокуратурата на РБ оспорва иска.

От събраните доказателства, преценени в съответствие с доводите на страните във въззивното производство, се установява следната фактическа обстановка:

Не се спори, че за периода от 18.06.2013 г. до 10.10.2019 г., срещу ищеца П. бил воден наказателен процес, като същият е бил обвинен в извършване на престъпление по чл. 196а НК (кражба в особено големи размери на елементи от железопътната инфраструктура), за което се предвижда наказание лишаване от свобода от 10 до 20 години лишаване от свобода. Няма спор, че спрямо ищеца е била взета мярка за неотклонение „задържане под стража“ с определение от 19.06.2013 г., която била отменена след седем месеца.

Няма спор, че ищецът е бил осъждан многократно (по пет дела), вкл. му

е налагано наказание „лишаване от свобода“ с ефективно изтърпяване на наказанието (л. 387). От приложена справка от ЕИСПП (л. 394) отделно се установява, че срещу ищеца са водени множество разследвания – 11 бр. (хулиганство, грабеж, шофиране в нетрезво състояние и пр.) с прилагане на мярка за неотклонение „задържане под стража“. Установява се, че към момента на процесните събития ищецът е бил с три влезли в сила присъди за престъпления против собствеността, като процесното деяния, за което е бил обвинен е извършено в условията на повторност и в рамките на изпитателен срок.

Разпитан по делото е св. Г. Л. К., който разказва, че знае за делото срещу ищеца, което било водено за кражба на релси и продължило 6 години, като по време на същото П. бил задържан за 8 месеца и свидетелят го посещавал в ареста два пъти. Делото му се отразило много зле, жената, с която живеел на семейни начала го напуснала, тъй като се притеснявала поради факта, че го грозели 10 години затвор. Родителите му се притеснявали също, приятелите и комшиите в квартала говорели за делото, доста се отдръпнали от него. Преди делото той бил спокоен весел човек, а след това се притеснил много, защото го грозил дълъг затвор, променил се, затворил се. Сега вече бил по-добре, работел, учел за да си изкара средното образование, станал по-спокоен. Той имал и други дела (бил задържан и друг път), но според свидетеля по тях не бил осъждан и не се тревожел, тъй като там не го грозило такова голямо наказание. Преди процеса П. работел като строител в НДК и се налагало да отстъпва от работа заради конкретното наказателно дело, а работодателите му не били доволни от това.

Разпитания пред настоящата инстанция св. Т. В. А. разказва, че един ден през 2013 г. натоварили ищеца и го отвели, като от жена му разбрал, че го обвинявали за железа. Той имал и други дела, взели му книжката. Според свидетеля, жената на ищеца го напуснала тъй като разбрала, че ще го осъдят на голяма присъда. Ищецът помолил свидетеля да се грижи за майка му, за жена му и за дъщеря му, ако го осъдят невинен. Д. се страхувал, че ще влезне в затвора, разбил си семейството. Сега работел в чистотата и учел. В целия квартал се говорело, че ще му дадат голяма присъда. Сега вече хората видели, че не е така, но първоначално не го искали на работа.

При така очертаната фактическа обстановка по спорните въпроси се

налагат следните правни изводи:

Съгласно чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 от ЗОДОВ държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от органите на дознанието, следствието, прокуратурата, съда и особените юрисдикции от незаконно обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано. Не се спори, че срещу ищеца е било повдигнато обвинение за извършено престъпление, за което НК предвижда наказание лишаване от свобода (от десет до 20 години).

От доказателствата се установява, че воденото срещу ищеца наказателно преследване е продължило малко над шест години, като е приключило инстанционно с оправдателна присъда. С оглед посочените данни следва да се приеме, че е налице “незаконно обвинение в извършване на престъпление”, поради което на основание чл. 4 от ЗОДОВ се дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице.

В хода на делото се установява, че ищецът е претърпял неимуществени вреди, свързани с воденото срещу него наказателно производство. От събраните гласни доказателства (пред първата и настоящата инстанция) е видно, че той е бил притеснен, че ще бъде осъден, като се тревожел, че наказанието ще бъде голямо. Безспорно от задържането под стража за над седем месец ищецът е търпял ограничения и неудобства от лишаването му от възможност за свободно придвижване, не е можел да контактува с близките си, да има обичаен социален живот, да упражнява спокойно работата си, без да се налага да прекъсва трудовия си процес за да участва в процесуално-следствени действия по конкретното наказателно производство и пр. Установява се, че случаят е бил коментиран в квартала и сред познатите на ищеца.

В същото време съдът приема за напълно недоказани твърденията, че именно процесното обвинение е влошило отношенията между ищеца и неговата фактическа съпруга. От една страна няма никакви конкретни данни за интимните отношения на ищеца, тяхното естество, от кога датират и какви конкретно са причините за разрива в тях (показанията в тази насока са общи и схематични). От друга страна се установява, че ищецът е имал и множество други наказателни производства, по които вкл. е изтърпявал наказание

„лишаване от свобода“. Тези обстоятелства безспорно са дали своето отражение както върху общественото мнение за ищеца, така и в отношенията му с близките и семейството. Следва да се отчете, че евентуално формирано мнение за ищеца, като лице, което има отрицателни обществени прояви, не е само предпоставено от процесното обвинение. Ето защо не може да се приеме, че създадено за него неблагоприятно отношение в обществото е резултат от съвкупност от фактори, попадащи и извън настоящото незаконно наказателно преследване. В този смисъл не следва да се кредитират показанията на свидетелите в тази им част и да се приеме за доказана тезата, че именно от процесното обвинение отношението към ищеца се е променило в негативна посока.

Наличието на предходни осъждания следва да се отчита и като фактор при определяне на размера на обезщетението. Съдебната практика (Решение № 95 от 23.04.2014 г. по гр.д. № 5805/2013 г., Решение № 163 от 1.07.2016 г. по гр.д. № 411/2016 г., решение № 251/21.12.2015 г. по гр.д. № 812/2015 г.) категорично приема, в случаи на други осъждания, интензивността на негативните преживявания е занижена в сравнение с лица, които инцидентно са станали обект на наказателно преследване. Установените по делото неимуществени вреди само отчасти съставляват пряка и непосредствена последица от процесното незаконно обвинение. Тъй като при определяне размера на обезщетението следва да се имат предвид всички установени обстоятелства по делото, то в случая е необходимо да се отчете, че психическият и социален дискомфорт на лицето се дължи и на факта, че той е бил преследван в множество наказателни производства, за извършени от него престъпления (квалифицирани кражби, вкл. и на елементи от железопътна структура), за които е признат за виновен. Следва да се отчете и фактът, че по наказателно производство от 2014 г. ищецът е бил осъден за престъпление от същия вид (кражба на елементи от железопътна инфраструктура), за каквото в настоящото производство се сочи, че е оправдан. В този смисъл не би могло да се приема, че в показанията на свидетелите и в тяхното възприемане на състоянието на ищеца ясно се разграничават двете дела, респ. търпените от всяко от тях неимуществени вреди.

За определяне на конкретния размер на обезщетението с оглед спецификите на разглеждания казус следва да се вземе предвид времето, в което е протекло наказателно производство и времето на задържането под

стража, очертания по-горе обем на негативни възприятия и ефект на наказателното производство върху взаимоотношенията на ищеца с близките му, страха от осъждане, принципа на справедливост, обществено икономическите условия, съдебната практика, общественото и социалното положение на ищеца, и пр. Изложените по-горе аргументи мотивират извод, че обезщетението, определено от първоинстанционния съд за ищеца е съответно. Определената стойност от 2000 лв. отговаря на принципа на справедливост с оглед конкретно установените данни за ищеца и неговия статут в обществото, респ. преживените от него негативни емоции.

С оглед всички изложени доводи и като отчете наличието на незаконно обвинение в извършване на престъпление, претърпените от ищцата неблагоприятни последици в очертания по-горе обем, причинната връзка между последните и воденото наказателно преследване, съдът намира, че са се осъществили всички елементи от фактическия състав на чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 от ЗОДОВ, а определеното обезщетение от 2 000 лв. кореспондира с принципа на справедливост.

Предвид изложените аргументи решението на СГС следва да се потвърди в обжалваната част. Разноски на жалбоподателя-ищец не се следват.

Воден от горните мотиви съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 264583 от 09.07.2021 г. по гр. д. № 11080/2020 г., в частта, в която се отхвърля иска на Д. П. П. предявен срещу Прокуратурата на РБ на основание чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 ЗОДОВ за сумата над 2 000 лв. до пълния размер от 26 000 лв.

В останалата част решението е влязло в сила.

Решението може да се обжалва пред ВКС в месечен срок от съобщението до страните, че е изготвено.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____